

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 288/06-31

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 14. septembra 2006 predbežne prerokoval sťažnosť T. M., B., zastúpeného advokátom JUDr. J. H., B., vo veci namietaného porušenia jeho základných práv a slobôd podľa čl. 5 ods. 3 a 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v spojení s čl. 17 ods. 1, 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 8 ods. 1, 2 a 5 Listiny základných práv a slobôd uznesením Okresného súdu Bratislava I zo 7. septembra 2004 sp. zn. Tp 913/04, postupom a uznesením Krajského súdu v Bratislave z 12. októbra 2004 sp. zn. 10 Tpo 170/04 a postupom Krajskej prokuratúry v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Kv 61/04 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť T. M. o d m i e t a ako podanú oneskorene.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 24. januára 2005 doručená sťažnosť T. M. (ďalej len „sťažovateľ“) vo veci namietaného porušenia jeho základných práv a slobôd

a) podľa čl. 5 ods. 3 a 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) v spojení s čl. 17 ods. 1, 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 8 ods. 1, 2 a 5 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) postupom a uznesením Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) z 12. októbra 2004 sp. zn. 10 Tpo 170/04, ktorým zrušil uznesenie Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) zo 7. septembra 2004 sp. zn. Tp 913/04,

b) podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru v spojení s čl. 17 ods. 2 ústavy a čl. 8 ods. 2 listiny postupom Krajskej prokuratúry v Bratislave (ďalej len „krajská prokuratúra“) v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Kv 61/04, ako aj postupom a uznesením okresného súdu zo 7. septembra 2004 v konaní vedenom pod sp. zn. Tp 913/04.

Sťažovateľ sa svojou sťažnosťou domáhal, aby ústavný súd po jej prijatí na ďalšie konanie nálezom vyslovil porušenie ním uvedených základných práv a slobôd zaručených v dohovore, ústave a listine označeným postupom a rozhodnutiami krajského súdu, krajskej prokuratúry a okresného súdu.

Zároveň sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd zrušil uznesenie krajského súdu sp. zn. 10 Tpo 170/04 z 12. októbra 2004 a prepustil ho z väzby na slobodu, resp. alternatívne, aby prikázal krajskému súdu vo veci znovu konať a rozhodnúť. Napokon sťažovateľ navrhol, aby mu ústavný súd priznal finančné zadosťučinenie, a to voči krajskému súdu v sume 500 000 Sk, voči ostatným v sťažnosti označeným porušovateľom po 50 000 Sk a tiež, aby mu priznal náhradu trov konania.

Sťažovateľ požadované primerané zadosťučinenie podrobne odôvodnil.

Pokiaľ ide relevantné skutočnosti, z ktorých sťažovateľ odvíja porušenie jeho základných práv a slobôd, v sťažnosti sa uvádza, že:

«Uznesením vyšetrovatelky úradu Justičnej a kriminálnej polície KR PZ v Bratislave, ČVS KRP-52/OEK-BA-2004, mi bolo podľa § 163 ods. 1 zákona č. 141/1961 Zb. o trestnom konaní súdnom (Trestný poriadok) v znení neskorších predpisov (ďalej len

„TrP“) vznesené obvinenie pre trestný čin podvodu spolupáchatel'stvom v štádiu pokusu podľa § 8 ods. 1, § 9 ods. 2 k § 250 ods. 1, ods. 5 zákona č. 140/1961 Zb. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „TrZ“) (ďalej len „Uznesenie vyšetrovateľa“) na skutkovom základe uvedenom v Uznesení vyšetrovateľa.

Uznesením Okresného súdu Bratislava I zo dňa 31. 3. 2004 sp. zn. Tp 323/04 v spojení s uznesením Krajského súdu v Bratislave zo dňa 6. 5. 2004 sp. zn. 9 Tpo 65/04 som bol podľa § 68 ods. 1 TrP z dôvodu § 67 ods. 1 písm. c) TrP vzatý do väzby s tým, že väzba sa začína dňom 29. 3. 2004 o 12.40 hod. a bude sa vykonávať na ÚZVJS Bratislava.

Podaním zo dňa 4. 8. 2004 doručeným Krajskej prokuratúre v Bratislave toho istého dňa som požiadal o prepustenie z väzby na slobodu (ďalej len „Žiadosť“).

Uznesením Okresného súdu Bratislava I zo dňa 7. 9. 2004 sp. zn. Tp 913/04 (ďalej len „Uznesenie OS“) som bol podľa § 72 ods. 2 TrP prepustený z väzby na slobodu. Uznesenie OS mi bolo doručené prostredníctvom obhajcu dňa 14. 9. 2004.

Podaním zo dňa 20. 9. 2004 doručeným toho istého dňa vopred faxom Okresnému súdu Bratislava I k sp. zn. Tp 913/04 som prostredníctvom svojho obhajcu požiadal o doručenie prípadnej sťažnosti prokurátora proti Uzneseniu OS, aby som sa mohol k nej vyjadriť.

Nakoľko mi prokurátorom podaná sťažnosť proti Uzneseniu OS nebola doručená, podaním doručeným Krajskému súdu v Bratislave dňa 11. 10. 2004 som prostredníctvom svojho obhajcu podal vyjadrenie k sťažnosti prokurátora proti Uzneseniu OS a zároveň som opätovne požiadal o doručenie sťažnosti prokurátora proti Uzneseniu OS, aby som sa k nej mohol vyjadriť (ďalej len „Vyjadrenie“).

Uznesením Krajského súdu v Bratislave zo dňa 12. 10. 2004, sp. zn. 10 Tpo 170/04 (ďalej len „Uznesenie KS“) bolo podľa § 149 ods. 1 písm. a) TrP Uznesenie OS zrušené a podľa § 72 ods. 2 TrP bola moja Žiadosť zamietnutá s tým, že sa naďalej ponechávam vo väzbe. Uznesenie KS mi bolo prostredníctvom obhajcu doručené dňa 23. 11. 2004.»

Uvedeným postupom krajského súdu a jeho uznesením sp. zn. 10 Tpo 170/04 z 12. októbra 2004 došlo podľa sťažovateľa k porušeniu jeho práva na kontradiktórne konanie a princíp rovnosti zbraní, práva na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia, práva byť súdený v primeranej lehote alebo prepustený počas konania, ako aj práva

na rozhodnutie o zákonnosti väzby bez zbytočných prietáhov. Toto právo malo byť zároveň porušené aj postupom krajskej prokuratúry v konaní sp. zn. 2 Kv 61/04 a postupom okresného súdu v konaní sp. zn. Tp 913/04, ako aj jeho uznesením zo 7. septembra 2004.

Namietané porušenie princípu kontradiktórnosti konania a rovnosti zbraní odôvodnil sťažovateľ tým, že hoci zákonodarca v Trestnom poriadku „... *exepresis verbis nezakotvil pre konanie o žiadosti obvineného o prepustenie z väzby formu verejného zasadnutia, takáto forma konania v prípade rozhodovania obvineného o žiadosti o prepustenie z väzby nie je TrP vylúčená. Rovnako sa táto forma konania javí nevyhnutná aj vzhľadom na prednosť Dohovoru pre TrP v zmysle § 154c ods. 1 Ústavy SR...*“. Na podporu svojho stanoviska cituje sťažovateľ z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva.

Pretože okresný súd o žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby a krajský súd o sťažnosti prokurátora rozhodovali na neverejnom zasadnutí, sťažovateľ tvrdí, že nemal možnosť osobne sa pred súdom vyjadriť a obhajovať sa sám alebo prostredníctvom obhajcu. V dôsledku toho neboli podľa sťažovateľa zachované garancie primerané povahe pozbavenia osobnej slobody zaručené v čl. 5 ods. 4 dohovoru, ktoré by mu umožnili efektívne kontrolovať zákonnosť jeho väzby, a z rovnakých dôvodov malo dôjsť aj k porušeniu jeho práv vyplývajúcich z čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a čl. 8 ods. 1, 2 a 5 listiny.

Porušenie princípu rovnosti zbraní a kontradiktórnosti konania vidí sťažovateľ aj v postupe krajského súdu a jeho uznesení z 12. októbra 2004 sp. zn. 10 Tpo 170/04, konkrétne v tom, že mu nebola doručená sťažnosť prokurátora proti uzneseniu okresného súdu sp. zn. Tp 913/04 zo 7. septembra 2004 a to napriek tomu, že o jej doručenie opakovane žiadal. Vzhľadom na to nemohol reagovať na argumenty prokurátora v prospech jeho prepustenia z väzby.

Arbitrárnosť označeného uznesenia krajského súdu spočíva podľa názoru sťažovateľa v tom, že na jeho vyjadrenie z 11. októbra 2004 (k sťažnosti proti uzneseniu okresného súdu sp. zn. Tp 913/04 zo 7. septembra 2004) obsahujúce konkrétne fakty nebolo vôbec prihliadané.

K porušeniu práva byť súdený v primeranej lehote alebo prepustený počas konania (čl. 5 ods. 3 dohovoru, čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a čl. 8 ods. 1, 2 a 5 listiny) malo dôjsť podľa sťažovateľa tiež postupom vyšetrovateľa, ktorý nevypočul niektorých svedkov a nezadovážil príslušné listinné dôkazy, a to všetko napriek pokynu prokurátora na neodkladné vykonanie týchto úkonov.

Pokiaľ ide o porušenie práva na rozhodnutie o zákonnosti väzby bez zbytočných prieťahov (čl. 5 ods. 4 dohovoru, čl. 17 ods. 2 ústavy a čl. 8 ods. 2 listiny), sťažovateľ argumentuje najmä tým, že o jeho žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu (podanej 4. augusta 2004) sa rozhodovalo 111 dní a túto dobu nemožno považovať za primeranú ani súladnú s označenými článkami dohovoru, ústavy a listiny.

Pretože sťažovateľovi nie sú známe skutočnosti, „... kto spôsobil prieťahy v konaní o Žiadosti, kedy došlo Okresným súdom Bratislava I k predloženiu spisu Tp 913/04 Krajskému súdu v Bratislave, rovnako kedy bol tento spis spät' Okresnému súdu Bratislava I Krajským súdom v Bratislave vrátený a Uznesenie KS odovzdané na poštovú prepravu, nemožno vylúčiť, že zbytočné prieťahy v súvislosti s rozhodovaním o žiadosti mohli byť spôsobené Krajskou prokuratúrou Bratislava, Okresným súdom Bratislava I, ako aj Krajským súdom v Bratislave“. Tým sťažovateľ zdôvodňuje, prečo jeho sťažnosť smeruje voči všetkým uvedeným porušovateľom jeho práv a slobôd.

Podľa zistení ústavného súdu bol sťažovateľ na základe uznesenia krajského súdu sp. zn. 3 Tpo 42/05 z 8. marca 2005 prepustený z väzby na slobodu.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd každý návrh prerokuje bez prítomnosti sťažovateľa a zisťuje, či spĺňa zákonom predpísané náležitosti a či nie sú dôvody na jeho odmietnutie. Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy zjavne neopodstatnené alebo podané oneskorene môže ústavný súd po predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

Ústavný súd je vzhľadom na to povinný pri predbežnom prerokovaní sťažnosti preskúmať najskôr jej procesné náležitosti a splnenie predpokladov pre jej prípadné prijatie na ďalšie konanie.

Jednou zo základných podmienok prijatia sťažnosti na ďalšie konanie je jej podanie v lehote ustanovenej v § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde. Táto lehota je dvojmesačná a začína plynúť od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu, pričom pri opatrení alebo inom zásahu sa počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť. Nedodržanie tejto lehoty je zákonom ustanoveným dôvodom na odmietnutie sťažnosti ako podanej oneskorene (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde). V prípade podania sťažnosti po uplynutí zákonom ustanovenej lehoty neumožňuje zákon o ústavnom súde zmeškanie tejto lehoty odpustiť (pozri napr. I. ÚS 64/03, I. ÚS 188/03, IV. ÚS 14/03).

Z obsahu sťažnosti doručenej ústavnému súdu 24. januára 2005 z jej príloh, ako aj z vyžiadaného súvisiaceho súdneho spisu okresného súdu sp. zn. Tp 913/04 vyplýva, že uznesením krajského súdu sp. zn. 10 Tpo 170/04 z 12. októbra 2004 bolo podľa § 149

ods. 1 písm. a) Trestného poriadku (účinného v relevantnom čase) na základe sťažnosti prokurátora krajskej prokuratúry zo 14. septembra 2004 zrušené uznesenie okresného sp. zn. Tp 913/04 zo 7. septembra 2004, ktorým bol sťažovateľ prepustený z väzby na slobodu, zároveň bola týmto uznesením zamietnutá žiadosť sťažovateľa o prepustenie z väzby na slobodu a sťažovateľ bol naďalej ponechaný vo väzbe.

Sťažovateľ odvodzuje dodržanie lehoty na podanie sťažnosti ústavnému súdu od toho, že uznesenie krajského súdu z 12. októbra 2004 sp. zn. 10 Tpo 170/04 malo byť doručené jeho obhajcovi 23. novembra 2004, a preto začiatok plynutia lehoty na podanie sťažnosti ústavnému súdu počíta od uvedeného dátumu.

Ústavný súd nepovažoval za potrebné overovať tvrdenie sťažovateľa o tom, či označené uznesenie krajského súdu bolo doručené jeho právnomu zástupcovi 23. novembra 2004, tak ako sa to uvádza v sťažnosti. V tejto súvislosti totiž ústavný súd poukazuje na svoju judikatúru, v rámci ktorej vyslovil, že pri právoplatnom rozhodnutí podľa Trestného poriadku, ktoré sa sťažovateľovi v odpise doručuje a ktorým mali byť porušené jeho základné práva alebo slobody, je pre začiatok plynutia lehoty dvoch mesiacov podľa § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde rozhodujúce doručenie odpisu tohto rozhodnutia sťažovateľovi, avšak nie jeho právnomu zástupcovi (napr. III. ÚS 90/03, III. ÚS 188/03, III. ÚS 332/04, II. ÚS 246/06).

Na základe doručky vyžiadanej ústavným súdom, ktorú mu krajský súd zaslal v prílohe podania sp. zn. Spr 3510/2006 z 21. augusta 2006, ústavný súd zistil, že napadnuté uznesenie krajského súdu bolo sťažovateľovi doručené 19. novembra 2004. Na sťažnosti je uvedený dátum 21. januára 2005. Podľa dátumu na podacej pečiatke pošty Bratislava 38 bola zásielka podaná na poštovú prepravu 21. januára 2005.

V súlade s ustálenou praxou ústavný súd považuje lehotu podľa § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde za lehotu procesnoprávnu. Posledným dňom, keď sťažovateľ mohol podať sťažnosť proti uvedenému rozhodnutiu, bol preto 19. január 2005.

Vzhľadom na to, že sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je časovo obmedzený právny prostriedok ochrany ústavnosti, a s prihliadnutím na dátum doručenia právoplatného rozhodnutia krajského súdu sťažovateľovi (19. novembra 2004), ako aj so zreteľom na deň doručenia sťažnosti ústavnému súdu (24. januára 2005; na poštovú prepravu odoslaná 21. januára 2005), ústavný súd považoval za dostatočne preukázané podanie sťažnosti voči označenému postupu a uzneseniu krajského súdu po uplynutí zákonom ustanovenej dvojmesačnej lehoty (obdobne napr. III. ÚS 301/04, III. ÚS 302/04, III. ÚS 315/05).

Uvedené závery o oneskorenosti podania sťažnosti sa vzťahujú v celom rozsahu aj na napadnutý postup a uznesenie okresného súdu zo 7. septembra 2004 v konaní vedenom pod sp. zn. Tp 913/04, ako aj postup krajskej prokuratúry v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Kv 61/04.

Z týchto dôvodov rozhodol ústavný súd podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde tak, že sťažnosť odmietol ako podanú oneskorene bez toho, aby sa zaoberal opodstatnenosťou v nej uvedených námietok.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok

V Košiciach 14. septembra 2006